

Финансијски менаџмент – инфолист 2018/19 **академске и струковне студије**

Назив предмета: Финансијски менаџмент
Година студија: трећа
Семестар: шести
Фонд часова: 45 предавања + 26 вежби
Статус предмета: обавезни
Условљеност: нема условљености
Број ЕСПБ: 8
Наставник: Др Сања Вучковић, ванредни професор

Циљ предмета:

Циљ предмета Финансијски менаџмент је да се студентима омогући овладавање основним знањима из области пословних финансија. Студенти ће бити оспособљени да разумеју принципе и инструменте финансирања, инвестирања и управљања имовином у предузећу.

Структура и садржај предмета

У дванаест поглавља овог уџбеника представљене су релевантне области пословних финансија. У првом поглављу уоквирен је појам и предмет пословних финансија, укључујући форме предузећа у Србији, елементе корпоративног управљања и циљеве предузећа. У другом делу (Финансијско извештавање) представљени су и објашњени финансијски извештаји (биланс стања, биланс успеха и остали, укључујући и најновији – извештај о осталом резултату), према домаћим рачуноводственим принципима и законима. Тиме је створена основа за анализу финансијских извештаја (трећи део), чији најважнији део представља рачуна анализа ликвидности, солвентности, профитабилности и др. Од четвртог дела окрећемо се буџетирању и најпре представљемо концепт временске вредности новца и његову примену у утврђивању цена власничких и дужничких хартија од вредности. У петом делу, да бисмо утврдили дисконтну стопу, проучавамо неризичну каматну стопу, премије које се на њу додају, тржишну премију ризика, специфични и системски ризик, да бисмо дошли до трошка дужничког и сопственог капитала и, коначно, просечне цене капитала за предузеће. Пети део завршавамо анализом оптималне финансијске структуре, од теоријских до практичних концепата. У шестом делу објашњавамо срж буџетирања и анализе инвестиционих пројеката: критеријуме за одлучивање, новчане токове које треба дисконтовати, анализу осетљивости, преломну тачку и левериџ (пословни, финансијски и укупни). Седми део бави се управљањем обртном имовином (залихама, потраживањима, новцем), да би у осмом приказали изазове финансирања за мала и велика предузећа на тржишту дуга и власничког капитала, на кратак, средњи и дуги рок (уз навођење регулативе и искустава на нашем тржишту). У деветом делу дајемо оквир за разматрање политике дивиденди у предузећу. Одлучили смо да у десетом делу представимо порезе и друге јавне намете који оптерећују предузеће, иако се, сматрамо неоправдано, по правилу ова тема заобилази у уџбеницима о пословним финансијама. У једанаестом следе елементи два приступа евалуације (вредновања) предузећа: дисконтовање слободних новчаних токова и мултипликатори. Коначно, у дванаестом делу дајемо преглед начина за укрупњавање предузећа (припајања и преузимања, тј. мерџери и аквизиције), али и за преживљавање или организовано гашење предузећа (стечај и слични процеси).

План рада на предавањима:

Предавања из предмета Финансијски менаџмент одржаваће се једном недељно у трајању од три школска часа.

<u>I недеља:</u>	Уводни час/Појам и предмет пословних финансија
<u>II недеља:</u>	Финансијско извештавање
<u>III недеља:</u>	Анализа финансијских извештаја
<u>IV недеља:</u>	Анализа финансијских извештаја/Временска вредност новца и цене хартија од вредности
<u>V недеља:</u>	Временска вредност новца и цене хартија од вредности
<u>VI недеља:</u>	Колоквијум I – 12.03.2019. год. (до 91. стране)
<u>VII недеља:</u>	Ризик, принос и цена капитала
<u>VIII недеља:</u>	Ризик, принос и цена капитала/Буџетирање и анализа пројеката
<u>IX недеља:</u>	Буџетирање и анализа пројеката/Управљање обртном имовином
<u>X недеља:</u>	Колоквијум II – 23.04.2019. год. (од 96. до 175. стране)
<u>XI недеља:</u>	Финансирање предузећа/Политика дивиденди
<u>XII недеља:</u>	Порези и финансијски менаџмент
<u>XIII недеља:</u>	Пословно и финансијско реструктурирање
<u>XIV недеља:</u>	Колоквијум III – 21.05.2019. год. (од 176. до краја)
<u>XV недеља:</u>	Поправни колоквијум – 28.05.2019. год.

План рада на вежбама:

Вежбе из предмета Финансијски менаџмент изводиће се једном недељно у трајању од два школска часа. На вежбама ће се покрити области које нису у довољној мери покривене на предавањима, затим ће се давати примери и задаци у вези са тематским проблемима и анализирати студије случајева уз израженије учешће студената у раду.

Методe извођења наставе:

Екс катедра предавања, анализа студија случајева, интерактивни рад у форми пропитивања.

Начини полагања испита:

Студент има могућност избора између **три начина полагања испита**. Начин полагања испита студент може по својој вољи променити у било ком тренутку до испита, без обавезе да о томе обавештава предметног професора и асистента.

I начин – стицање поена само преко колоквијума

Првим начином полагања испита студент добија могућност стицања коначне оцене и то **искључиво преко колоквијума**.

Сваки колоквијум биће бодован са по највише **20** поена. Колоквијум ће садржати само питања затвореног (тест) типа, укупно 20, према испитним питањима. Градиво које није у испитним питањима није потребно за припрему колоквијума и испита.

Ако студент **на сваком** од три колоквијума освоји **минимално по 11 поена** аутоматски је остварио **оцену 6**.

Уколико **на сваком** колоквијуму оствари **минимално по 13 поена** има **оцену 7** што је уједно и максимална оцена која може бити остварена овим начином полагања испита.

Студенти који на првом колоквијуму остваре **17 и више поена ослобођени су првог дела градива**, тј. испитног питања које се односи на први део градива (не важи за полагање првог колоквијума у

поправном термину!). На испиту такође извлаче три испитна питања од чега су два из истог (другог или трећег) дела градива. Студент сам бира део из кога извлачи два испитна питања. Правило не важи за други и трећи колоквијум.

Уколико студент на неком од колоквијума оствари мањи број поена од потребног минимума, има могућност поновног полагања првог, другог или трећег колоквијума у поправном термину који ће се одржати последњег сусрета у семестру.

Студент има могућност поправљања **само једног колоквијума**. Поправни колоквијум је по форми идентичан редовном колоквијуму.

Валидни су поени стечени на поправном колоквијуму, а претходни се бришу.

Ако након поправног колоквијума студент нема потребан минималан број поена за стицање оцене 6 или 7, испит може полагати на начин II или III у ком случају му се сви стечени поени са положених колоквијума важе (за начин II), без обзира колико их је освојио.

II начин – стицање поена преко колоквијума, активности на часовима предавања и вежби и на завршном испиту

Овај начин полагања испита омогућава студенту да у свим предиспитним активностима: путем колоквијума (3x20 поена), активностима на часу (10 поена) као и поенима на завршном испиту (30), сакупи **максимално 100 поена**.

Овим начином полагања испита, такође, сви студенти који нису успели у жељи и намери да испит положи путем I начина полагања, имају могућност да свим својим претходно стеченим поенима са колоквијума придруже поене које су остварили на активностима у настави и вежбама као и на завршном испиту.

Остварени поени биће вредновани према следећој скали на основу које се утврђује коначна оцена:

55 - 64 поена – оцена (6)

65 - 74 поена – оцена (7)

75 - 84 поена – оцена (8)

85 - 94 поена – оцена (9)

95 - 100 поена – оцена (10)

Активност студената на часовима предавања и вежби подразумева активно учешће у настави кроз одговоре на постављена питања која се тичу анализе градива и примера из праксе. Студенти ће добијати поене и на часовима предавања и на часовима вежби. Максималан укупан број поена по овом основу је 10.

Завршни усмени испит спрема се према **комплетном списку испитних питања** која се налазе на сајту Факултета и уједно чине саставни део овог инфолиста. Свако испитно питање носи 10 поена. У зависности од броја поена које студент поседује као и од личних амбиција, на завршном испиту могу се извлачити једно, два, или сва три питања.

Прво питање покрива прву трећину, друго другу, а треће питање односи се на последњу трећину градива у уџбенику. Студент на испиту сам извлачи питања.

ПРИМЕР 1. Ако студент има освојених **26 предиспитних поена** потребно је да одговара на сва три питања са максималним бројем поена (**3x10**) како би имао могућност освајања прелазне оцене (**26+3x10=56 поена - оцена 6**).

ПРИМЕР 2. Ако студент има **35 поена**, могуће је да извлачи два питања (било која) и на њима освоји скоро максималан број поена како би испит положио (**35+2x10=55 - оцена 6**).

ПРИМЕР 3. Са **48 предиспитних поена** могуће је одлично одговорити на само једно извучено питање (било које) и положити испит (**48+10=58 - оцена 6**) или солидно одговорити на два питања, на једном освојити 4, на другом 6 поена и опет достићи потребан број поена за прелазну оцену.

III начин – стицање поена само на завршном усменом испиту

Трећи начин полагања испита пружа могућност стицања **максимално 100 поена искључиво на завршном испиту.**

Овим начином полагања испита студент нема обавезу као ни могућност прикупљања предиспитних поена (не важе се поени из предиспитних активности), већ се сви поени стичу на самом усменом испиту и коначна оцена утврђује према следећој скали:

55 - 64 поена – оцена (6)

65 - 74 поена – оцена (7)

75 - 84 поена – оцена (8)

85 - 94 поена – оцена (9)

95 - 100 поена – оцена (10)

Студент који жели да оствари на завршном испиту **максималну оцену 6 или 7**, на испиту полаже према **смањеном броју испитних питања** која су посебно обележена у списку испитних питања. Студенти који одговарају без ограничења у погледу најниже и највише коначне оцене испит спремају по **комплетном списку испитних питања.**

Сви студенти који полажу на III начин у обавези су да извлаче три испитна питања из све три коверте које покривају по трећину књиге. Обавеза се односи и на студенте који полажу за оцену 6 или 7, с тим што је број испитних питања у том случају мањи у све три коверте.

Студент је дужан да пружи задовољавајући **одговор на сва три питања.**

Начини полагања испита важе за студенте свих статуса: студенти текуће генерације, запослени студенти, апсолвенти, студенти старијих генерација и студенти на даљину. Запослени студенти немају обавезу достављања потврде о запослењу.

Сви стечени поени важе до почетка летњег семестра 2019. године.

Литература:

Др Сања Вучковић и Др Владимир Вучковић „Финансијски менаџмент“, Мегатренд универзитет, 2015. год.

Контакт:

e-mail: svuckovic@megatrend.edu.rs

ИСПИТНА ПИТАЊА ИЗ ПРЕДМЕТА ФИНАНСИЈСКИ МЕНАЏМЕНТ

Испитна питања само за оцену 6 обележена су **црвеном бојом**. Има их укупно 47.

Испитна питања само до оцене 7 подразумевају питања обележена **црвеном бојом** као и питања обележена **плавом бојом**. Има их укупно 62.

I група питања

1. **Некад и сад: развојни пут пословних финансија**
2. Финансијски менаџмент као функција у предузећу
3. **Најважније финансијске одлуке у предузећу**
4. Правне форме предузећа у Србији: предузетници и ортакчко друштво
5. Командитно друштво и друштво са ограниченом одговорношћу
6. **Акционарско друштво**
7. Корпоративно управљање
8. **Зашто је предузећу потребно дефинисање циља?**
9. **Главни финансијски циљ јавног акционарског друштва**
10. Предузеће и финансијско окружење
11. Корисници финансијских извештаја
12. **Биланс стања**
13. **Биланс успеха**
14. **Извештај о новчаним токовима**
15. Извештај о променама на капиталу, Извештај о осталом резултату и Напомене уз финансијске извештаје
16. Екстерна ревизија финансијских извештаја
17. О финансијској анализи, Хоризонтална и вертикална анализа
18. **Рацио анализа ликвидности**
19. **Рацио задужености и рацио дугорочне задужености**
20. **Рацио покрића сталне имовине и рацио покрића обртне имовине НОК-ом**
21. **Рацио обрта пословне имовине, сопственог капитала и обртне имовине**
22. Рацио обрта залиха, потраживања од купаца и обавеза према добављачима
23. **Стопа нето пословног добитка и нето добитка после опорезивања**
24. **Стопа приноса на пословну имовину и сопствени капитал**
25. Принос акционара: добитак по акцији, P/E и P/BV
26. **Дивидендни принос, рацио плаћања дивиденди и укупан принос акционара**
27. **Анализа нето обртног капитала**
28. **Анализа извештаја о новчаним токовима**
29. Коефицијенти из Извештаја о новчаним токовима: квалитет прихода и показатељи ликвидности и сигурности
30. **Финансијско планирање и финансијска контрола**
31. **Временска вредност новца, принципи и основне релације**
32. Вишеструки различити новчани токови
33. **Вишеструки једнаки новчани токови (ануитети)**
34. **Цене дужничких хартија од вредности**
35. **Цене власничких хартија од вредности**

II група питања

36. Неризична каматна стопа и премије на ризик, ликвидност и рочност
37. Израчунавање каматне стопе: прост и амортизовани зајам
38. Израчунавање каматне стопе: купонска, дисконтна обвезница и консоли
39. Цена акцијског капитала и тржишна премија на ризик
40. Инвестициони ризик
41. Специфични и системски ризик
42. Модел одређивања цене капитала (CAPM)
43. Просечан трошак капитала (WACC)
44. Теорија Модилјанија и Милера
45. Предности задуживања
46. Недостаци задуживања
47. Инвестициони критеријуми: нето садашња вредност
48. Инвестициони критеријуми: интерна стопа приноса
49. Инвестициони критеријуми: период повраћаја и индекс профитабилности
50. Преломна тачка
51. Пословни левериџ
52. Финансијски левериџ
53. Укупни левериџ
54. Појам обртне имовине и потребе за обртном имовином
55. Адекватан ниво обртне имовине и правила и начини финансирања
56. Финансирање обртне имовине
57. Управљање залихама
58. Управљање потраживањима од купаца: кредитни стандарди
59. Управљање потраживањима од купаца: кредитна анализа и кредитна политика
60. Управљање новцем
61. Управљање краткорочним хартијама од вредности

III група питања

62. Добављачки кредит, менице и акумулирани расходи
63. Краткорочно финансирање путем банака
64. Могућности финансирања на средњи рок
65. Примарно и секундарно тржиште капитала
66. Дугорочно финансирање јавних акционарских друштава власничким хартијама од вредности
67. Дугорочно финансирање јавних акционарских друштава дужничким хартијама од вредности
68. Могућности дугорочног финансирања осталих предузећа
69. Алтернативни извори финансирања малих и средњих предузећа
70. Процес иницијалне јавне понуде
71. Теорије о ирелевантности дивиденде
72. Теорије о релевантности дивиденде
73. Политика дивиденди у пракси
74. Дивиденде у акцијама и подела акција
75. Откуп сопствених акција

- 76. Поступак исплате дивиденди**
- 77. Порез на имовину и порез на добит правних лица**
- 78. Порез на приход од самосталне делатности и акцизе**
- 79. Порез на додату вредност**
- 80. Порез на зараде и доприноси**
- 81. Припајања и преузимања, мотиви за преузимање**
- 82. Финансијски аспекти преузимања и резултати преузимања
- 83. Процес преузимања**
- 84. Преузимање финансирано задуживањем
- 85. Дезинвестирање**
- 86. Стечај и банкротство: разграничење појмова и процес стечаја